

STM-OKM TAIKU4 -YHTEISTYÖRYHMÄN KOKOUS

Aika: ke 2.10.2024 klo 13.00–14.30

Paikka: Microsoft Teams -etäkokous

Kutsutut

Puheenjohtajat

ylivohtaja Riitta Kaivosoja, opetus- ja kulttuuriministeriö (kokouksen puheenjohtaja), paikalla klo 13.10 alkaen

~~esastopäällikkö Annakaisa Iivari, sosiaali- ja terveysministeriö~~

Jäsenet

kehittämisenneuvos Heli Hätönen, sosiaali- ja terveysministeriö

johtaja Minna Karvonen, opetus- ja kulttuuriministeriö

johtaja Taru Koivisto, sosiaali- ja terveysministeriö

kehittämisspäällikkö Suvi Parikka, Terveiden ja hyvinvoinnin laitos

erityisasiantuntija Isto Turpeinen, Taiteen edistämiskeskus

kulttuuriasiainneuvos Johanna Vuolasto, opetus- ja kulttuuriministeriö

Sihteerit

~~kulttuuriasiainneuvos Laura Norppa, opetus- ja kulttuuriministeriö~~

erityisasiantuntija Sini Seemer, sosiaali- ja terveysministeriö (kokouksen sihteeri)

Kokoukseen kutsutut työryhmän ulkopuoliset asiantuntijat

Korkeakouluharjoittelija Tuukka Katajamäki

1. Kokouksen avaus

Sihteeri Sini Seemer avasi kokouksen, pj. Riitta Kaivosoja liittyi kokoukseen klo 13.10 alkaen.

2. Edellisen kokouksen muistio

Edellisen kokouksen muistio hyväksyttiin. Muistio on viety työryhmän Teamsin työtilaan ja VAHVAAan.

3. Kartoitus kulttuurihyvinvoinnin suunnitelmista ja toimintatavoista hyvinvointialueilla

OKM/KUPON korkeakouluharjoittelija Tuukka Katajamäki esitteli tähänastisen selvitystyönsä tuloksia. Esitys on viety työryhmän Teams-työtilaan. Työryhmä kiitti Tuukkaa kiinnostavasta selvityksestä ja antoi vinkkejä lisämateriaalin ja yhteyshenkilöiden löytämiseksi. Taiken/Cuporen juuri alueille lähtenyt kysely voi mahdollisesti ehtiä tuottamaan lisätietoa Tuukan tekemään selvitykseen ennen harjoittelujakson päättymistä. Todettiin, että hyvinvointialueisiin kohdistuvat taloudelliset paineet ovat heikentäneet hyte-toiminnan koordinointi- ja suunnittelurakenteiden resursseja. Tämän vuoksi on sinnikkäästi pidettävä hyte-näkökulmaa (ml. kulttuurihyvinvointi) sote-palvelujen puolella ja yritettävä saada sitä talvella käytäviin HVA-neuvotteluihin mukaan.

4. Kulttuurihyvinvoinnin viestinnän terävöittäminen ja kytkökset kulttuuripoliittiseen selontekoon

Johanna Vuolasto esitteli kulttuuripoliittisen selonteon tämänhetkistä tilannetta. Esitys on yhteistyöryhmän Teams-työtilassa. Kulttuuripoliittinen selonteko on parhaillaan lausuntokierroksella, jonka jälkeen lausunnoista koostetaan yhteenveto. Yhteenvetoa käsitellään ministeripäädössä, jonka jälkeen selonteko viimeistellään marraskuun loppuun mennessä. Eduskuntakäsittelyn jälkeen aletaan valmistella selonteon toimeenpanosuunnitelmaa, jossa määritellään vastuut. Todennäköinen ajankohta toimeenpanosuunnitelman valmistelun

käynnistymiseen voisi olla maaliskuu. Keskusteltiin siitä, että kulttuurihyvinvointiin liittyvät kärkiviestit voitaisiin kytkeä selonteon toimenpide-ehdotuksiin. Kulttuurihyvinvointi ei sanana ilmene selonteossa montaa kertaa, mutta se on sisäänrakennettuna useaan eri kohtaan.

5. Ajankohtaiset asiat

- Johanna Vuolasto toi terveiset Budapestissa pidetystä Access for Culture –seminaarista ja pohti, millaisia siiloja rakennetaan myös kulttuuritoimijoiden välille, jos saavutettavuutta ei huomioida. On hyvä etsiä syitä siihen, mistä kulttuuriin liittyvä vihamielisyys yhteiskunnassamme kumpuaa. On tunnistettu myös hankala todistelun kierre, kun mikään tutkimus kulttuurin terveysvaikutuksista ei tunnu riittävän. Todettiin, että osallisuuden ja yhteisöllisyyden näkökulmat ovat erittäin tärkeitä kulttuurihyvinvoinnin edistämässä. Jos kulttuurista aletaan puhua terveydenhuollon menetelmänä, aiheutuu siitä entistä suurempi tutkimustiedon todistelutaakka. Suomen lähestymistapaa, kulttuuria terveyttä ja hyvinvointia edistävänä tekijänä, pidettiin toimivana. Johannan esitys on yhteistyöryhmän Teams-työtilassa.

- Isto Turpeinen esitteli käynnissä olevaa Taiken/Cuporen selvitystä: Kulttuurihyvinvointitoiminnan tavoitteet, toimintamallit ja rahoitus hyvinvointialueilla. Hän totesi, että kaikissa selvityksissä tulee ilmi tarve relevanteille mittareille. Selvitys on käynnistynyt syyskuussa 2024 ja valmistuu toukokuussa 2025. Tarkoituksena on luoda kattava kuva kulttuurihyvinvointitoiminnan organisoitumisesta alueittain. Iston esitys on yhteistyöryhmän Teams-työtilassa. Heli Hätönen toi esiin, että olisi tärkeää saada tietoa siitä, mihin kulttuurihyvinvointi sijoittuu hyvinvointialueiden organisaatioissa. Myös kulttuurihyvinvoinnin talousnäkökulma on erittäin tärkeää: miten raha ohjataan kulttuurihyvinvointiin, järjestöjen kautta, sopimuksina jne.

-Isto Turpeinen esitteli Taiken Tampereella 7.11. järjestämää seminaaria: ”Taide vaikuttaa. Kulttuurihyvinvoinnin yhdyspinnat ja yhteistyö.” Seminaariin on ilmoittautunut jo n. 130 osallistujaa ja se myös streamataan.

-Heli Hätönen esitteli Terveydeksi-ohjelmaan liittyvää työskentelyä ja toimeenpanosuunnitelmaa. Asiantuntijatyöryhmä teki ehdotuksen ohjelman toteuttamiseksi, jonka jälkeen poikkihallinnollinen ohjausryhmä valmisteli toimeenpanosuunnitelman. Toimeenpanosuunnitelmaa on käsitelty ministerityöryhmässä syyskuussa, ja nyt odotetaan vielä lopullista kuittausta ohjelman toimeenpanolle. Tavoitteena on saada toimenpiteet käyntiin syksyn aikana. Kulttuurihyvinvointi on mukana elintapaohjaukseen ja ravitsemukseen liittyvissä asioissa kuten joukkoruokailussa, ruokailussa kulttuurisena tapahtumana sekä empatialukutaidon, elämäntapamuutoksen ja omahoidon kehittämisessä. Laura Norppa oli käynyt läpi kulttuurihyvinvointiin liittyvät ohjelman kohdat. Keskusteltiin myös TE-määrärahoista ja todettiin, että kulttuurihyvinvointi on ollut myös vahvasti niissä mukana mm. osallisuuden lisäämisessä ja ikäihmisten kokonaisuudessa. Todettiin, että Taikessa on parhaillaan käynnissä osallisuuteen ja kulttuurihyvinvointiin liittyvä avustushaku.

-Siirrettiin OMC-työryhmän kuulumiset seuraavaan kokoukseen.

6. Muita asioita

Muita asioita ei ollut.

7. Työryhmän seuraavat kokoukset

Työryhmän seuraava kokous 22.11. klo 10 – 11.30, jonka aiheina mm. Terveiden edistämisen määrärahojen tilanne, kevään haut sekä OMC-työryhmän työn eteneminen. Mahdollisesti kutsutaan kokoukseen myös asiantuntijavieras.

8. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 14.35.